

Avcılık Kazalarına Bağlı Meydana Gelen Ateşli Silah Ölümleri

Firearm Deaths As a Result of Hunting Accident

Öz

Çok yüksek düzeyde dikkat, tecrübe ve eğitim gerektiren avcılık faaliyetinin uygulanmasında ne yazık ki birçok yaralanma ve ölüm meydana gelmektedir. Bu çalışmada Çorum-Tokat illerinde av faaliyeti sırasında, av tüfeği ile yaralanarak ölen 11 olgu, yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, avcılık türü, yaralanma bölgesi, olay yeri ve ölüm yeri özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmamıza dahil edilen tüm olgular erkektir. Yaş ortalaması 34 tür. Çalışmada en çok yararlanan vücut bölgesi toraks olarak belirlenmiştir. Toraks anatomik pozisyonu ve yüzey alanı açısından vücudun önemli ölçüde isabet alan bölgelerinden biridir. Bu sebeple av faaliyeti sırasında toraks ve kafa bölgesini koruyucu ekipmanlar geliştirilmesi ve kullanılması kaza orijinli ölümleri azaltabileceği düşünülmüştür.

Abstact

Unfortunately, many injuries and deaths occur in the implementation of hunting activities that require very high levels of attention, experience and training. In this study, 11 subjects who were injured by hunting rifle during hunting activities in Çorum-Tokat provinces were evaluated in terms of age, gender, cause of death, hunting type, injury area, place of crime and place of death. All cases included in our study were male. The average age is 34. The body region that benefited the most was determined as thorax. The thorax is one of the areas where the body is hit significantly in terms of anatomical position and surface area. Therefore, the development and use of protective equipment for the thorax and the head during the hunting activities is thought to reduce the deaths due to accidents.

Giriş

İnsanlık, yaklaşık olarak MÖ 8000’li yıllarda tarım devrimi ile birlikte avcılık ve toplayıcılık ile geçinen bir toplumdan, çiftçi ve çoban toplumlarına doğru geçiş yapmıştır. (1) Bu geçişe rağmen insanoğlu avcılık güdüsünü günümüze dek, kimilerine göre bir spor, kimilerine göre bir hobi olarak devam ettirmektedir (2).

Çok yüksek düzeyde dikkat, tecrübe ve eğitim gerektiren bu kültür biçiminin uygulanmasında ne yazık ki birçok yaralanma ve ölüm meydana gelmektedir.

Uzm. Dr. Güven Seçkin KIRCI
Doç. Dr. Erdal ÖZER
Arş. Gör. Dr. Halil İlhan AYDOĞDU
Arş. Gör. Dr. Mehmet ASKAY
Arş. Gör. Dr. Gözde BAĞCI
Arş. Gör. Dr. Tevfik PEKŞEN
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

Yazışma Adresleri /Address for Correspondence:

Uzm. Dr. Güven Seçkin KIRCI
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

Tel/phone: +90 0530 2471022
E-mail: guvenseco@hotmail.com

Anahtar Kelimeler:

avcılık, av tüfeği, av kazaları

Keywords:

hunting, shotgun, hunting accident,

İnsanoğlunun avcılık için kullandığı birçok yöntem ve avlanma gereci mevcut olsa da, bunlardan en sık ölüme neden olduğunu gördüğümüz ateşli silahlardır. Ateşli silahlar içerisinde avcılıkta en sık kullanılan ise av tüfekleridir. Av tüfekleri genellikle kara avcılığında kullanılan namlusu yiv-siz, saçma, şevrotin yada tek kurşun atan uzun namlulu ateşli silahlardır (3).

Bu silahların bulundurulması, taşınması ve kullanılması ile ilgili yasal düzenlemeler ülkelere göre çeşitlilik göstermektedir. Japonya, Danimarka ve İsveç gibi ülkelerde bu silahların bulundurulması, taşınması veya kullanılması ile ilgili yasal mevzuat oldukça titiz ve katı düzenlenmiş iken, ülkemizde bu silahların edinilmesi oldukça kolaydır (6,7,8).

Adli tıbbi literatüre bakıldığında, ateşli silahlar dışında avlanma sırasında meydana gelen birkaç farklı ölüm biçimi de dikkate şayandır. Deniz ve Nehir avcılığında görülen boğulmalar ve kara avcılığında gördüğümüz vahşi hayvan saldırıları, avlanma sırasında meydana gelen diğer ölüm biçimleridir (4,5).

Bu çalışmamızda Türkiye’de meydana gelmiş ve otopsi yapılmış avcı ölümleri sosyodemografik ve klinik yönleriyle değerlendirilerek, bu konuda toplumu bilinçlendirme ve gerekli önlemlerin belirlenerek uygulamaya konulmasına yönelik öneriler ortaya konmaya çalışılmış ve adli tıbbi literatüre bu yönde katkı sunulması amaçlanmıştır.

Materyal Method

Bu çalışmada Çorum-Tokat illerinde av faaliyeti sırasında, av tüfeği ile yaralanarak ölen 11 olgu, yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, avcılık türü, yaralanma bölgesi, olay yeri ve ölüm yeri özellikleri açısından değerlendirilmiş, veriler SPSS 15 for Windows programı ile incelenerek, grafikler, tablolar şeklinde sunulmuş, literatür eşliğinde açıklanmıştır.

Bulgular

Çalışmamızda av faaliyeti sırasında sırasında ölen 11 olgunun tamamı erkektir. En genç olgu 16, en yaşlı olgu 62 yaşında idi. Olgularımızın yaş ortalaması 34 idi.

Değerlendirmeye alınan 11 olgunun tamamı ateşli silah yaralanmasına bağlı ölümün tamamı av tüfeği ile meydana gelen ölümler idi.

Yaralanma bölgelerine bakıldığında 2 olguda yalnızca baş, 4 olguda yalnızca toraks, 3 olguda yalnızca batın, 2 olguda hem kafa hem toraks, 1 olguda ise hem toraks hem batın idi.

Yalnızca 2 olguda düzensiz kenarlı tek giriş deliği saptanırken, 6 olguda yaklaşık 2-2.5 cm çapında düzensiz ke-

narlı toplu saçma girişi, 3 olgu da ise dağınık saçma girişi olduğu tespit edildi.

Olguların 8 inde kurşun ve saçma taneleri yanında plastik tapa da elde edilirken, bu 8 olgunun 2 sinde karton kapakta yara içinden elde edildi.

Yalnızca 1 olguda fail maktülün kendisi iken, diğer 10 olguda failin bir başkası olduğu tespit edildi.

Olguların tamamı kırsal bölgede meydana gelirken, 6 sının olay yerinde öldüğü, 5 inin ise tıbbi tedavi desteği amacıyla götürüldüğü sağlık kuruluşunda öldüğü tespit edildi.

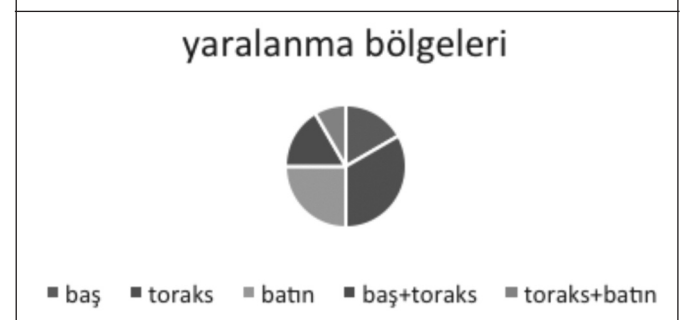
Meydana gelen ölümlerin 2 sinin yaz, 2 sinin sonbahar, 7 olgunun ise kış mevsiminde meydana geldiği tespit edildi.

Tartışma

Avcılık sürprizlerle dolu, son derece dikkat isteyen ve adrenalini seviyesini yükseltebilen bir uğraştır. Bu unsurların avcılar açısından bu uğraşı özellikle çekici kılar. Bu sebeple avcılık faaliyeti sırasında yeterli bilgi beceri ve tecrübe eksiklikleri birçok ölümcül kazaya neden olmaktadır.

Çalışmamızda değerlendirmeye alınan olguların tümü avcılık faaliyeti sırasında kaza orijini ile meydana gelen av tüfeği yaralanmasına bağlı ölümler olduğu ve tüm olguların erkek olduğu tespit edilmiştir. Karagöz ve arkadaşlarının 113 ateşli silah olgusunun değerlendirildiği bir çalışmada bu olguların 58 inin yiv-siz av tüfeğine bağlı gerçekleşen ölümler olduğu değerlendirilmiştir. Av tüfeği ile meydana gelen bu 58 olgunun ise 12 sinin kaza nedeni ile meydana geldiği tespit edilmiştir (9). Çalışmamıza av faaliyeti sırasında meydana gelen ölümler dahil edildiğinden, bizim çalışmamızda orijinlerin tümü kaza olarak tespit edilmiştir. Ateşli silah ile meydana gelen avcı ölümlerine baktığımızda bir diğer çalışmada ölü muayene ve otopsi yapılan 176 ateşli silah yaralanmasına bağlı ölümün 87’sinin av tüfeği ile meydana geldiği, bunlardan ise sadece 2 olgunun kaza orijini olup av sporu esnasında (bir olguda tüfeğin dipçiği kayaya çarpıp ateş alması neticesinde, diğer olguda arkadaşını kanaldan çıkarırken tüfeği uzatması sırasında) meydana geldiği tespit edilmiştir (10).

Grafik 1. yaralanma bölgeleri

Tablo 1. Mevsimlere göre dağılım.

SONBAHAR			KIŞ			İLKBAHAR			YAZ		
EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS
0	0	2	4	2	1	0	0	0	0	1	1

Çalışmamızda yaralanma bölgelerine bakıldığında en sık yaralanan vücut bölgesinin 7 olgu ile toraks bölgesi olduğu tespit edildi. Karagöz ve arkadaşlarının çalışmasında en sık yaralanan vücut bölgesi 78 olgu ile kafa olduğu, 55 olgu ile toraksın 2 sırada en sık yaralanan vücut bölgesi olduğu tespit edilmiştir (9). Toraks anatomik pozisyonu ve yüzey alanı açısından vücudun önemli ölçüde isabet alan bölgelerinden biridir. Bu sebeple av faaliyeti sırasında toraks ve kafa bölgesini koruyucu ekipmanlar geliştirilmesi ve kullanılması kaza orijinli ölümleri azaltabileceği düşünülmüştür.

Uzun namlulu, yivsiz setsiz av tüfeği yaralanmalarında atış mesafesi tayini yara yerine ait bazı özellikler ile belirlenebilir. Genel anlamda 75cm-1metreye kadar olan atışlar yakın atış, bu mesafenin daha gerisinden yapılan atışlar ise uzak atış olarak değerlendirilmektedir. Yakın atış mesafesinden yapılan bir atışta 0-15 cm mesafede giriş deliği düzgün kenarlı, oval ya da yuvarlak olabilir. Yanmamış barut artıklarının cilde saplanarak oluşturduğu tatuaj 1 metre mesafeye kadar gözlenebilir. Fişek tapası 2 metre mesafede gözlenebilir. 1 metreye kadar saçmalar kitle halinde gider ve tek bir dairesel delik meydana getirir. 1-3 metre mesafede saçmalar dağılarak merkezi geniş etrafında uydu saçma delikleri olan bir giriş deliği oluşturur. 8-10 metrenin üzerindeki atışlarda ise ana giriş deliği gözlenmez (11). Çalışmamızda en sık görülen giriş deliği 6 olguda merkezi geniş etrafında uydu saçma delikleri olan bir giriş deliği şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Türkiyede avda ve atıcılık sporunda kullanılan ve namlularında yiv-set bulunmayan tüfeklerin edinilmesi ve kullanılmasına dair hükümler, 2521 Sayılı "Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına dair Kanun" kapsamındadır. Söz konusu kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikle; yivsiz tüfek ruhsatı valilik ve kaymakamlıklardan silah taşımasına engel halinin bulunup bulunmadığını

gösteren sağlık raporunun da dâhil olduğu evraklar ile 5 yıl geçerli olmak üzere düzenlendiği belirtilmektedir. (12) ilgili düzenlemeye bakıldığında av tüfeğinin ülkemizde elde edilmesi oldukça kolaydır. Bu kolay ve seçici olmayan yönetmelik üzerinde yapılacak zorlaştırıcı değişiklikler av tüfeği ile meydana gelen ölümleri azaltacaktır.

Kaynaklar

1. Sakarya Üniversitesi Giriş: İktisat tarihi, Tanım ve kavramlar p-5
2. E Candemir, F Göktepe Silah ve Atış Başkent Klise Matbaacılık Ankara 2005, p-11-32
3. Demirci Ş, Doğan KH, Gürsel G, Kaş S. Av tüfeği ile ölümler. *Online Thematic journal of Turkish Studies* 1-1-(1-5) 2009
4. Ricky L. Langey, *Fatal Aimal Attacks in North Caroline over an 18-years period. The American Journal of Forensic Medicine and Pathology.* 15(2): 160-167, 1994.
5. RL Langey. *Animal Releated Fatalities in the United States. An update Wilderness and Environmental Medicine.* 16, 67-74 (2005)
6. Örgelhult L, Erikson A. *Accidental Firearms Fatalities During Hunting. AM J Forensic Med. And Pathol.* 1987; 8(2): 12-9
7. Hart-Hansen JP. *Fatalities from firearms in Denmark. Forensic Sci* 1974; 4: 239-45
8. Can m, Üner BH, Can HY. *Pompa Tüfekte 3'lü Yaralanma: Olgu Sunumu. Van Tıp Dergisi* 16(1): 33-36, 2009.
9. Karagöz YM, Karagöz SD, Atılğan M, Demircan C. *Ateşli Silah Yaralanmasına Bağlı 133 Ölüm Olgusunun İncelenmesi, Adli Tıp Bülteni* 1996; 1(3.). 122-6
10. Aşırızder, M., Cantürk, G., Cantürk, N., Yavuz, M. S., & Sarı, H. (2010). *Analyses of suicidal deaths with shotguns in Istanbul, 1998-2007. Turkish Journal of Trauma and Emergency Surgery,* 16(1), 47-53
11. Jack CRANE, *Injury in Clinical Forensic Medicine* p. 108-109
12. 22 Nisan 2009 tarih 27208 sayılı Resmi Gazete.